

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Георги Асенов Арнаудов,
преподавател в Нов български университет,
професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство”,
за придобиване на образователната и научна степен „доктор“
по професионално направление 8.3. „Музикално и танцово изкуство”
с кандидат Кохар Хампарцум Андонян-Крадзян

В качеството си на научен ръководител на докторанта, бих желал да представя на уважаемото жури дисертацията на Кохар Хампарцум Андонян-Крадзян на тема **„Арфови школи, съпътстващи еволюцията на инструмента. Обща насока при съвременното изпълнителско майсторство“**. Текстът на изследването е развит в рамките на един обем от 281 страници и съдържа **Увод**, глава **1. Възникване на арфата. Инструментът в различните култури и цивилизации** съдържаща в себе си шест подглави, **Глава 2. Появата на арфата в различните части на Европа** с три подглави, **Глава 3. Еволюция на арфата, съответстваща на развитието в различните музикални стилове** с пет подглави, **Глава 4. Съвременна музика, общ поглед върху ползването на инструмента** с четири подглави, **Глава 5. Арфови школи** с три подглави, **Глава 6. Анкети, анализ, изводи**, на дисертационния труд и **Библиография**. Този сериозен обем на текст е разбираем, като се отчете широкия исторически обхват на изследването и поставената проблематика.

Изборът на темата на дисертацията, както и цялото изследване на Кохар Хампарцум Андонян-Крадзян имат реален практически принос в българското музиковедие, тъй като съвкупността от поставените в дисертацията проблематики, както и техните конкретизации не са изследвани в родното музиковедие, а това прави текста значим и с ясно научно-практическо приложение. Имал съм честта да израстна в род свирещ основно на този инструмент, да притежавам множество издания на различни езици още от края на 30-те години на XX век досега и мога да кажа спокойно, че са наистина малко на брой изследвания структурирани по такъв начин и представящи толкова обемна и точна информация. Нещо повече, в случая е важно че изследването се основава на личен педагогически опит, на видимо обемна изследователска и историографска работа и на немалко концертни изпълнения. Като добавим към това и последващото реализирано научно изследване, ние имаме като резултат един пълен и завършен практическо-изследователски цикъл.

Целите и задачите в дисертацията на Кохар Андонян-Крадзян са ясно обосновани и те могат да бъдат отнесени до заявеното желание за изследване, систематизиране и обобщаване на основните цели на водещи световни арфови школи представени в един педагогически аспект. Тук

педагогът Андонян се е опрял на своя дългогодишен преподавателски опит, на великолепните си качества на пропедевт и педагог и е развил текста си в посоката на един обстоен сравнителен анализ на различните типове техника, звукоизвличане и интерпретация в различните арфови школи.

Логиката на изграждането на текста е ясна и много добре структурирана. Андонян е структурирала дисертацията си в шест основни раздела, към които са включени и увод, заключение и библиография. Текстът е изпълнен с изключително добре разработени обяснителни схеми, както и изведени конкретизации и богат илюстративен материал, немалка част от който се публикува за пръв път у нас. В една първа глава на дисертацията е разгледано възникването на инструмента и поставянето му в контекста на различните култури и цивилизации. Тук особено силни и приносни са изведените хронологии и изработените класификации на развилите се сродни форми на инструмента. Класификации извършени на основата на един сериозен и дълбинен сравнителен анализ. Нещо за което искам специално да поздравя дисертанта. Разгледано е възникването на инструмента в различни части на света като: Африка, Азия, Америка и Австралия. Във втората глава авторът разглежда появата на инструмента в различните части на Европа, започвайки от Гръцката античност, преминавайки през Рим и епохата на Ранното християнство и стигайки до развитието на инструмента в северно Европейските страни и народи. В една трета глава, която е логическо продължение на втората се разглежда еволюцията на инструмента от епохата на ранното средновековие. В тази глава, аз за себе си виждам един от центровете на дисертацията, а това е извеждането на хипотезата, че „еволюцията на арфовата структура през този период почива на взаимодействието между инструментите, ползвани по това време в различните части на Европа“. Хипотезата за формата на арфата се опира на множество доказателства и точно изведени примери. Четвъртата глава проследява и разглежда еволюцията в отношението както на композиторите, така и на изпълнителите към арфата и представя някои емблематични произведения на водещи фигури в епохата от края на XIX век досега. Друг основен център на дисертацията, който впрочем създава един сериозен баланс в нейното логическо изграждане е петата глава, която разглежда основните арфови школи, създаването на арфовия репертоар, както и най-известни изпълнители и техните последователи, а в последната шеста глава дисертанта стига до сериозни и приносни изводи на основата на анализ на реализираните и представени анкети, които определят критериите на световното арфовото изпълнителско изкуство през XXI век.

Текстът на Кохар Андонян е разработен на основата на на позовавания на голям и представителен брой автори, като в частта Библиография – са изведени общо 30 заглавия на книги (4 на кирилица и 26 на латиница), 21 научни статии на латиница и 171 интернет източници. Това са текстове, от различен тип и порядък, които отбелязани точно и коректно не само в

приложения в раздел Библиография списък с използвана литература, но и в рамките на 579 цитирания и бележки под линия в самия текст на дисертацията.

Като един от научните ръководители на дисертанта съм запознат изцяло и в основи с автореферата на Кохар Андонян, който съдържа 32 страници и много точно, ясно и коректно представя основните положения на това обемно изследване, приносите на дисертационния труд, реализираните публикации, свързани с изследването, както и изнесените концерти свързани с темата на дисертацията, които са част от нейната художествено-творческата докторантура. Приемам изцяло и съм съгласен с изведените в дисертацията и автореферата седем приноса на дисертанта които са отнесени до извеждането на личната на дисертанта хипотеза за утвърждаването на формата на инструмента в епохата на Ранното средновековие; до обстояния преглед на арфовия репертоар, представящ впрочем развитието на различните музикални стилове; до пригледа на арфовите школи от създаването им в края на XVII век до днес и до направения анализ на предпоставките, възникването и състоянието на съвременните педагогически арфови школи от XX и XXI век и педагогическите им императиви. Принос на труда са също така и представените интервюта и анкети с най-известни изпълнители и изследователи на инструмента, както и представянето на изключителна по своя обем многопосочна информация, организирана и систематизирана съвсем стриктно и ясно. Макар и да не е изведено като принос, за зебе си аз виждам голямо постижение в обемното и ясно систематизиране на голям обем от историографски материал, който поне в българското музикознание и в оскъдните по своя брой на български език текстове посветени на този античен инструмент аз нямам информация да е бил публикуван.

На основата на всичко това, а и в качеството си на научен ръководител си позволявам да оценя високо и по достойнство както музикално практическа дейност така и изследователската работа на докторанта по време на изследването. Искам също така да го поздравя, както за избора на тема обхващаща една така обемна и сложна проблематика, за голямата и обемна разработка и постигнатите в нея резултати и приноси. С настоящето бих искал да предложа на уважаемото Научно жури да присъди на Кохар Хампарцум Андонян-Крадзян образователната и научна степен „доктор” по специалност 8.3. „Музикално и танцово изкуство”.

София, 3.04.2017

доц. д-р Георги Асенов Арнаудов

Подпис:

